

Andreja Markovič, Tina Žagar Pernar, Janja Jerovšek, Mojca Smolej

SLOVENŠČINA V OBLAKU

Rešitve nalog iz samostojnega delovnega zvezka za slovenščino v 8. razredu osnovne šole

KNJIŽNI IN NEKNJIŽNI JEZIK

8

Pravopisna pravila

- O čistilni akciji občine Duplek.
 - Npr.: Sporočevalec je predstavnik občine Duplek, naslovnik pa so prebivalci občine Duplek.
 - V soboto, 7. aprila 2018, od 9. do 12. ure v različnih krajih občine Duplek.
- v časopisu/na plakatih.
 - javno*, saj je namenjeno vsem prebivalcem občine Duplek.
 - vabilo*, saj vabi prebivalce na čistilno akcijo.

Velika in mala začetnica

- Čistilna akcija: naslov e-pisma oz. zadeva
Spoštovana, Veseli, Občina, Lepo: prva beseda v povedi
Osnovna (šola) Korena: stvarno lastno ime, zemljepisno lastno ime
Duplek: zemljepisno lastno ime
Vas: izraz spoštovanja
Anton Medved: osebno lastno ime
- prvo besedo navedka v premem govoru; lastna imena; svojilne pridevnike iz lastnih imen; izraze spoštovanja
- Spodnja in Zgornja Korena, Osnovna šola Korena, Spodnji in Zgornji Duplek, Dvorjane, Kulturni dom Dvorjane, Vurberk, Kulturni dom Vurberk, Zimica
- Muri, Prežihov Voranc, Dušan Silni, Atena, Erazem Predjamski, Afričan, Jan, Kranjčan, Grafenauer
- priimki; psevdonimi; živali; imena mitoloških bitij; mest; pokrajin; držav; celin; planetov
- Spodnji Duplek – zemljepisno lastno ime (naselbinsko ime)
Osnovna šola Korena – stvarno lastno ime
-

NASELBINSKA IMENA	
enobesedna	večbesedna
Maribor	Spodnji Duplek
Ciglenca	Spodnja Korena
Dvorjane	Zgornji Duplek
Ptuj	Videm pri Ptuj

NENASELBINSKA IMENA	
enobesedna	večbesedna
Drava	Dravsko polje
Alpe	Slovenske gorice
Hrvaška	Kamniško-Savinjske Alpe
	Ptujsko jezero

- Z malo začetnico.
Npr.: Žabja vas, Stari trg ob Kolpi, Novo mesto, Račje selo

- krajev; veliko; vas; mesto; sela/selo; trg; (neprvi) predlogi
Npr.:
 - ulic (npr. Vošnjakova ulica, Miklošičeva ulica)
 - voda (npr. Ljubljana, Sava, Bohinjsko jezero)
 - jam (npr. Postojnska jama, Županova jama)
 - vzpetin, dolin in kotlin (npr. Triglav, Soška dolina, Ljubljanska kotlina)
 - pokrajin, držav in celin (npr. Štajerska, Slovenija, Evropa)malo; veliko
- Nenaselbinska.
- Črna gora (ime države, nenaselbinsko ime)
 - Ptujska Gora (ime kraja, naselbinsko ime)
 - Šmarjetna gora (ime vzpetine, nenaselbinsko ime)
 - Višnja Gora (ime kraja, naselbinsko ime)Npr.: Donačka gora (ime vzpetine), Sladka Gora (ime kraja)
- Cesta železarjev, Jesenice, Kranjska Gora, Rimska cesta, Šempeter v Savinjski dolini, Šmarna gora
- Šempeter pri Novi Gorici: Nova Gorica je naselbinsko ime, zato sta tudi ti dve besedi napisani z veliko začetnico, neprvi predlog *pri* se piše z malo začetnico.
 - Šentilj v Slovenskih goricah: Slovenske gorice so nenaselbinsko ime, zato je beseda *gorice* napisana z malo začetnico, neprvi predlog *v* se piše z malo začetnico.
 - Šmarješke Toplice: gre za naselbinsko ime, zato sta obe besedi napisani z veliko začetnico.
 - Rožna Dolina: je naselje/kraj v občini Nova Gorica (v nasprotju s sosesko Rožna dolina v Ljubljani).
- Očistimo Slovenijo, Ekologi brez meja, Smeti, Ne mečmo hrane stran, Očistimo Balkan v enem dnevu. Stvarna lastna imena.
- Npr.:
 - časopisov in revij (npr. Primorske novice, Pil)
 - knjig, pesmi in filmov (npr. Deseti brat, Povodni mož, Gremo mi po svoje),
 - likovnih del in arhitekturnih stvaritev (npr. Deček s piščalko, Festivalna dvorana)
 - glasbenih del (npr. Labodje jezero)
 - izdelkov oz. blagovnih znamk (npr. Cockta, Mura)malo, veliko
- pred Kulturnim domom Vurberk: stvarno lastno ime ustanove
pred kulturnim domom v Vurberku: poimenovanje vrste ustanove
- Spoštovani Duplečani, cenjene Duplečanke!

Obveščamo vas, da bo v soboto, 9. aprila, čistilna akcija. Dobimo se ob 9. uri pri trgovini Kemdi na Prvomajski ulici. Sodelovali bodo učenci Osnovne šole Duplek ter krajani Mestnega Vrha, Marjete na Dravskem polju in Slovenje vasi. Očistili bomo strugo Korenskega potoka, del Marijine romarske poti in večja divja odlagališča odpadkov. O izvedeni akciji si boste po dogodku lahko prebrali v novi številki glasila Novice občine Duplek.

Marko Sevšek,
župan

18.

LASTNA IMENA BITIJ	ZEMLJEPISNA LASTNA IMENA		STVARNA LASTNA IMENA
	NASEL-BINSKA	NENASEL-BINSKA	
	Npr.: Kranjska Gora, Zgornji Duplek	Npr.: Vošnjakova ulica, Šmarna gora	

19. a) evropski
b) ljubljanski
c) kranjski
č) postojnski
d) portoroški
e) gornjeradgonski/radgonski
f) murskosoboški
g) ilirskobistriški
h) novogoriški
i) novomeški
20. Kateri?
21. b
Z malo začetnico.
22. a) Triglavskem narodnem parku
b) Evropske unije
c) soški postrvi
č) Postojnsko jamo
d) idrijskem rudniku
e) višnjegorskem klanecu
f) Piranskemu zalivu
g) Ljubljanskem barju
23. Evropejec, Novomeščan, Gorenjec, Anglež, Hribar
– gre za poimenovanje prebivalcev in osebno ime (priimek)
priseljenc, staroselec, vzhodnjak, hribovec, državljan
– gre za občna imena

24.

IME DRŽAVE/ POKRAJINE/ KRAJA	IME PREBIVALCA (moški, ženska)	PRIDEVNIK NA -SKI/-ŠKI
Italija	Italijan, Italijanka	italijanski
Črna gora	Črnogorec, Črnogorka	črnogorski
Bela krajina	Belokranjec, Belokranjka	belokranjski
Kras	Kraševac, Kraševka	kraški
Istra	Istran, Istranka	istrski
Slovenj Gradec	Slovenjgradčan, Slovenjgradčanka	slovenjgraški
Kranjska Gora	Kranjskogorčan, Kranjskogorčanka	kranjskogorski
Krško	Krčan, Krčanka	krški
Mirna Peč	Mirnopečan, Mirnopečanka	mirnopeški
Stara vas	Starovaščan, Starovaščanka	starovaški
Ig	Ižanec, Ižanka	ižanski

25. Npr.:

SLOVANSKI JEZIKI	slovenščina, poljščina, češčina, ruščina, srbsščina
GERMANSKI JEZIKI	angleščina, nemščina, švedščina, islandščina, norveščina
ROMANSKI JEZIKI	italijanščina, španščina, francoščina, romunščina, portugalščina

26. a) francoz, francoz, Francoz
b) Iskra, Iskra, iskra
c) Frank, Frank, frank
č) tesla, Tesla, (Nikola) Tesla
28. sobota, april
Z malo začetnico.
30. Praznike.
31. Z malo začetnico.
Marijino vnebovzetje, Prešernov dan
Ker vsebujeta lastno ime bitja (Marija, Prešeren).
32. a) zlati red za zasluge
b) Prešernove nagrade
c) zeleno pero
č) kresnik
Z malo začetnico.
Imena, ki vsebujejo lastno ime bitja (npr. Prešernova nagrada).
33. a) prve svetovne vojne
b) baroku
c) desetdnevna vojna
č) romantika, renesanse
d) novi vek
e) francoski revoluciji
f) antike
g) dražgoško bitko
Vojne, bitke, zgodovinske dogodke, obdobja.
Z malo začetnico.
34. a) katoličan
b) uršulinka
c) realist
č) materialist
d) liberallec
e) črnc
Z malo začetnico.
35. a) Slovenskem
c) Gradcu
č) Skrivni, Jadrana Krta, Naprej, Otok
d) Cankarjevo, Proteusovo
e) Prešernovem
g) Slovenj Gradcu
i) Latinski Ameriki
j) Urškine, Ah
k) Primorskem
m) Laškega, Zidani Most
n) Lepota
p) Ljubljanskem, Kočevskem, Radovljice, Polhograjskem, Bohinju

Ločila

1.

KONČNA LOČILA	NEKONČNA LOČILA
vprašaj, klicaj, pika, tri pike, narekovaji	narekovaji, vejica, tri pike, oklepaj

2. 2, 1, 2, 1

DA

3. c

NE

4. a) idr.

b) bla bla bla

c) itn.

č) ipd.

5. 4, 1, 5, 2, 3

Oklepaje pišemo stično.

6. a) Potrebovali smo orodje, zaščitne rokavice, vreče...

b) Dobili smo se na naslovu Zgornja Korena 38 (pred kulturnim domom)

c) Baraba, p..., pogledj, kakšen svinjak je pustil za sabo.

č) Vsi vemo, da kjer se osel valja...

d) V soboto, 6.4.2019, bo čistilna akcija. Upam, da se je udeleži čim več ljudi.

7. a) Šole, društva, zavodi in podjetja bodo organizirali več čistilnih akcij. – Vejico pišemo med besedami, ki jih naštevamo.

b) Tako skoraj ne bo kraja, ki ne bi pozval k čiščenju lokalnega prostora. – Vejico pišemo pred besedo ki (z njo ločimo dva stavka).

c) Obveščamo vas, da bo v petek, 12. novembra, odvoz kosovnih odpadkov. – Vejico pišemo pred besedo da (z njo ločimo dva stavka). Kadar imamo poleg dneva tudi datum, tega ločimo z vejico na obeh straneh.

č) Ko bo skopnel sneg, bodo na plano poleg zvončkov pokukali tudi odpadki. – Z vejico ločimo dva stavka.

d) Že veš, kdaj bo čistilna akcija v tvojem kraju? – Z vejico ločimo dva stavka.

8. Enega pod drugim, v obliki stolpca.

a, b

9. Odvoz odpadkov bo potekal z naslednjih zbirališč:

– Zgornja in Spodnja Korena (gasilski dom),

– Zgornji in Spodnji Duplek (dovozna pot pri gramoznici v Zgornjem Dupleku),

– Dvorjane (parkirišče pri pokopališču),

– Vurberk (križišče pri kapelici),

– Zimica (igrišče).

Besede

Domače in prevzete besede

1. V Nedelu, 14. 5. 2016.

2. Helena Peternel Pečauer

3. 2004

več kot tisoč

več kot 35

Ljubljana, športni center Dunking Devils akademija globalna podjetja, veliki voditelji, starši, mladostniki in otroci z vsega sveta

dvajset milijonov

večni napredek in prepričanje, da je uspeh odvisen le od nas samih

4. a) Z zgledom.

b) Mame jih zaradi skrbi niso nikdar stoodstotno podpirale, drugače pa so starši ves čas verjeli vanje in jim privoščili, da počnejo nekaj, v čemer uživajo.

c) Nobenega.

č) Trenirajo vsaj štirikrat na teden, pred nastopi pa celo osemkrat.

d) Ker sami sebi želijo dokazati, da za to, kar počnejo, res potrebujejo talent.

e) Da na gostovanje prinesejo nekaj, česar ljudje še niso videli. Nastop prilagodijo tipu dogodka.

f) Sedem let. Pozorni mentorji.

g) Pravijo, da niso dobri košarkarji, saj so premajhni. Ker so obupali nad košarko, so se posvetili akrobacijam.

h) Na začetku niso imeli skoraj ničesar, samo par kanvasov.

i) Vzelo jim je dih, teže uspeha pa se še ne zavedajo.

5. b, a, a, a

6. Npr.:

a) da gledajo z začudenjem in občudovanjem.

b) da lahko otroci tudi sami poskusijo izvesti kakšno akrobacijo.

c) da se srečujejo, prirejajo srečanja.

č) da jim je dalo zagona in jih je spodbudilo k nadaljevanju njihovega početja.

7. človek, oder, država

milijon, park, film, klub, adrenalin

DA	NE
✓	
✓	
	✓
✓	

8.

DOMAČE BESEDE	PREVZETE BESEDE
napredek	mentor
celina	turneja
zabava	globalni
član	tip
voditelj	procent
duhovit	šport
podvig	akcija
strast	komercialni
svet	akademija
stran	koreografija

9. Npr.:
a) akrobacija, akrobatski
b) avtomobilist, avtomobilski
c) klikniti, kliker
č) kontinentalen
d) medijsko
e) producent
f) trener, trenerjev, trenerski
10. NAVPIČNO
 1. športni rekvizit
 2. internet
 4. firma
 8. problem
 VODORAVNO
 3. trampolin
 5. center
 6. talent
 7. ekipa
 8. publika
 9. profesionalni
11. **a)** doživetje, pustolovščina
b) privlačen
c) letalo
č) narečje
d) strokovnjak
e) ustanova
f) kakovost
g) zobna gniloba
h) celina
i) ustvarjalen
j) zaslon
k) odtenek
l) raven
m) načrt
n) tiskalnik
o) zaseben
p) odstotek
r) izbor
s) pršilo
š) različica
12. **a)** absolutno, abstraktno, absorpcija
b) sociala, material, specialist, radiator, pediater, pacient, higiena, šampion
13. **a)** roker
b) muzikal
c) pomfrit
č) heker
d) bovling
e) skvoš
f) vikend
g) menedžer
14. **a)** 7
b) 6
c) 5
č) 1
d) 4
e) 2
f) 3
15. Aziji, Japonskem, Indijo, Malti, Franciji, Grenobla, Münchnu, Chamrousse, Malte
16. **a)** poslovenjeno
b) poslovenjeno
c) izvorno

17. Severna Amerika, Južna Amerika, Evropa, Afrika, Azija

18.

DRŽAVA	GLAVNO MESTO
Avstrija	Dunaj
Litva	Vilna
Belgija	Bruselj
Luksemburg	Luksemburg
Bolgarija	Sofija
Madžarska	Budimpešta
Ciper	Nikozija
Malta	Valletta
Češka	Praga
Nemčija	Berlin
Danska	Kopenhagen
Nizozemska	Amsterdam
Estonija	Talin
Združeno kraljestvo	London
Poljska	Varšava
Finska	Helsinki
Portugalska	Lizbona
Francija	Pariz
Romunija	Bukarešta
Grčija	Atene
Slovaška	Bratislava
Hrvaška	Zagreb
Slovenija	Ljubljana
Irska	Dublin
Španija	Madrid
Italija	Rim
Švedska	Stockholm
Latvija	Riga

Valletta, Berlin, Amsterdam, London, Helsinki, Zagreb, Ljubljana, Dublin, Madrid, Stockholm, Riga

19. Na prvih dveh tablah je na prvem mestu slovenski jezik. Ti dve tabli stojita na dvojezičnih območjih v Sloveniji. Na spodnjih treh tablah je na prvem mestu tujji jezik. Te table stojijo na dvojezičnih območjih v slovenskem zamejstvu.
20. Napisi so v slovenščini in angleščini predvsem zaradi tujih turistov.
21. Dunking Devils, Facebook, YouTube, Nike, Samsung, BMW, Renault, Coca-Cola, Pepsi
Tako kot v izvirnem jeziku.
24. Abraham Lincoln, Adolf Hitler, Albert Einstein, Charles Darwin, George Washington, Karl Marx, Thomas Jefferson, William Shakespeare
Aleksander Makedonski, Elizabeta I., Henrik VIII, Josip Visarijonovič Džugašvili – Stalin, Julij Cezar, kraljica Viktorija, Mohamed, Napoleon Bonaparte

25. Npr.:
- a) MIKRO (nanaša se na majhen): mikroklima, mikrosekunda, mikrosvet
 - b) MAKRO (nanaša se na velik): makrodružba, makroekonomija, makrohranila
 - c) GIGA (nanaša se na milijardo): gigameter, gigabajt, gigatron
 - č) MEGA (nanaša se na milijon): megacenter, megazvezda, megazabava
 - d) MONO (nanaša se na število ena): monokomedija, monodrama, monokislinski

Slogovno zaznamovane in slogovno nezaznamovane besede

1. Tema je doživetje v Muzeju iluzij. Nastali sta verjetno po obisku muzeja.
2. a) V Muzeju iluzij.
b) Zelo zanimive in presenetljive stvari, povezane s fiziko.
c) V sredo.
č) Nad muzejem sta zelo navdušena.
3. Prvo.
4. vseh določenih
OK, vse sorte, krohotala, kul, sprobaš, dopadlo, nakladal, fotkali, mami in očiju
5. guča, špreha, besediči, blebata, čveka
- 7.

SLOGOVNO NEZAZNAMOVANE BESEDE	SLOGOVNO ZAZNAMOVANE BESEDE
umazan	smrkolin
ogledalo	župa
babica	pubec
zelo	goflja
življenje	avtek
glasilo	drevi

8. domišljjski spis ✓
pismo dedku in babici ✓
pogajalni pogovor s starši ✓
pripoved o doživetju ✓
vabilo na rojstni dan ✓
9. Iz SSKJ.
slabš., ljubk., ekspr., star.

Sleng

1. Na spletu/Facebooku.
2. Da lahko svoje življenje spremeniš le sam/-a.
3. a) NE
b) DA
4. Neknjizni jezik.
Npr.: lajf, ful, vidt, fb, ig, OK, FB, frende, ninje, pravte
5. Iz angleščine.
Besede *dbest*.
6. a) pridevnik, prislov
b) pogovornega, mladih

7. a) Da, fanta se poznata, kar lahko sklepamo iz njunega pozdrava, pogovora ...
b) Sleng. Npr.: carsko, hudo, scary.
c) Ne. Pri uri slovenščine bi fant pripovedoval drugače, ne bi uporabljal slengovskih izrazov. Te uporabljamo samo v določenih okoliščinah (npr. v pogovoru z vrstniki); v razredu so slengovski izrazi slogovno zaznamovani.

Z znanjem nad oblake

1. del

1. a) nenaselbinsko: Bela krajina
b) nenaselbinsko: Bosna in Hercegovina
c) naselbinsko: Črni Vrh nad Idrijo
č) nenaselbinsko: Divje jezero
d) naselbinsko: Dobje pri Planini
e) naselbinsko: Dobrovo v Brdih
f) nenaselbinsko: Goriška brda
g) naselbinsko: Ivančna Gorica
h) naselbinsko: Ivanje selo
i) nenaselbinsko: Južna Amerika
j) nenaselbinsko: Južnoafriška republika
k) nenaselbinsko: Kočevski rog
l) naselbinsko: Mala Nedelja
m) naselbinsko: Poljane nad Škofjo Loko
n) nenaselbinsko: Severna Irsko
o) naselbinsko: Stari trg pri Ložu
p) nenaselbinsko: Tržaški zaliv
r) nenaselbinsko: Velika planina
s) naselbinsko: Vipavski Križ
š) nenaselbinsko: Združeni arabski emirati
t) nenaselbinsko: Združeno kraljestvo Velike Britanije
2. Živjo!
Kot veste, se čez en teden odpravljamo na zimovanje, zato vam pošiljam seznam stvari, ki jih ne smete pozabiti:
 - spalna vreča,
 - pribor za osebno higieno,
 - primerna oblačila in obutev,
 - zvezek in svinčnik,
 - copati,
 - zdravstvena izkaznica.
 Sporočam tudi, da bo odhod avtobusa v četrtek, 7. februarja 2019, ob 16. uri izpred naše šole.
Se vidimo!
Vodnica Mina

3. Leta 2018 (natančneje 11. decembra) je minilo 100 let od smrti Ivana Cankarja. Slovenskega dramatika in pisatelja je življenjska pot vodila z Vrhniko v velika mesta, na Dunaj in v Sarajevo. Nazadnje se je ustalil v Ljubljani, v hiši na Rožniku. Danes se ta ljubljanski hrib imenuje tudi Cankarjev vrh. Tam vsako leto na predvečer praznika dela kurijo kres, junija pa podelijo nagrado kresnik za najboljši roman leta.

Cankar je bil modernist, saj je ustvarjal v obdobju moderna, ki se je končalo s koncem prve svetovne vojne. Znana Cankarjeva dela so na primer:

- Hlapec Jernej in jegova pravica,
- Hlapci,
- zbirka črtic Moje življenje.

Po njem je poimenovano tudi tekmovanje iz slovenščine za Cankarjevo priznanje.

2. del

PREVZETE
SLOGOVNO ZAZNAMOVANE